

Avaldatud 20.05.2015 kell 00:00 **LISATUD PILDIGALERII!**

Idee sündis Anna Samuili salasoovist

Anu Jürisson

[anu.jyrisson\(at\)parnupostimees.ee](mailto:anu.jyrisson(at)parnupostimees.ee)

Pärnu rahvusvahelise ooperimuusikafestivali PromFest kunstilise juhi Erki Pehki kinnitust mööda peitub selle festivali ainulaadsus idees, mille üks Klaudia Taevi konkursil osalenud sopraneist endalegi ootamatult neile andis.

Festivali tänavune ooper „Aida” esietendub täna õhtul hoopis Tartu Vanemuises, et seejärel reedel Pärnu Endlassegi jõuda.

Pärnus mängitakse ooperilavastust ühe korra nagu augustis Tallinnas Pirita kloostri varemetes Birgitta festivalilgi. Pärast seda jääb see Vanemuise repertuaari.

Kahel viimasel korral on festivalimeeskond samasugust koostööd teinud Leedu Kaunase ooperiteatriga, mis võttis oma repertuaari PromFesti kaks viimatist ooperit: „Tsaari mõrsja” 2013. aastal ja „Attila” 2011. aastal. Mõlemal korral käisid vanemuislased lavastusi vaatamas ja tundsid huvi, miks ei võiks PromFest järgmine kord nendega koostööd teha.

„No miks mitte? Loomulikult!” muheles Pehk. „Selle üle saame ainult rõõmu tunda, kui meid ise üles leitakse, meie tegemisi kvaliteetseks peetakse ja meie oma Eesti professionaalne teater tuleb koostööd pakkuma.”

PromFesti kunstiline juht tunnistas, et tänu Eestis lavastamisele hoitakse kulusid kõvasti kokku ja on võimalik rohkem ressursse suunata mujale. Igal aastal pole meeskonnal rahapuudusel õnnestunud maailmanimega ooperistaare Pärnusse esinema tuua, kuigi žüriis näeb neid ikka. Varasemal aastail on festivali külalised olnud Barbara Hendricks, Edda Moser, Jevgeni Nesterenko, Ileana Cotrubas, Teresa Zylis-Gara ja Irina Arhipova.

„Noorte ooperilauljate konkursi žüriis istuvad meil sageli kuulsad nimed, aga nemad kas siis enam ei laula või ei taha nad siin laulda,“ avaldas Pehk.

Tänavu leiab selline sündmus aset: Ammende villas esineb eksklusiivse soolokontserdiga bariton Sergei Leiferkus, kes ühtlasi on nõustunud žüriis olema.

Tänavust Klaudia Taevi noorte ooperisolistide konkursi žürii tööd juhib omaaegne tipp sopran Karan Armstrong-Friedrich, kes aktiivselt enam ei esine – ehkki sõidab Pärnu festivali ühel päeval laulma Deutsche Oper Berlini – ja on nüüd pühendanud oma aja lauljate koolitamisele. Vahetult Pärnu festivali eel juhendab ta Eesti muusika- ja teatriakadeemias kolmepäevast meistriklassi noortele solistidele.

„Kuna nii unikaalne inimene siia tuleb, korraldame temaga pärastlõunakohtumise Pärnu publikulegi vahetult enne festivali finaalkontserti. Teeme seda vestluse vormis ja võib-olla ta laulab natuke. Seda võimalust ei tule tihti ette, et sa saad kuulsale ooperilauljale otse küsimusi esitada,“ soovitas Pehk kõigil ooperisõpradel kindlasti Ammende villasse kohale tulla.

Üks huvitav nii ooperisolistidele kui kõigile ülejäänud huvilistele avatud tasuta loeng tuleb festivali ajal veel: žüriis osalev Hollandi ooperilavastaja Hans Nieuwenhuis räägib teispäeval Kuninga tänava põhikoolis, kuidas esimese maagilise viie minutiga endast hea ja mõjus mulje jätta, sest sageli selleks ettelaulmistel rohkem aega ei antagi.

„Eelmisel festivalil pidas Hans sellise loengu ja lauljad olid nii vaimustuses, et otsustasime seda korrata, sest osalejad on ju teised. Ja kuna sissepääs on vaba, võib seda igaüks kuulama tulla,“ rääkis Pehk.

PromFestile on tänavune ooper, Giuseppe Verdi „Aida“ seitsmes ooperiproduksioon, Klaudia Taevi nimeline noorte ooperilauljate konkurss toimub üheksandat korda.

Võitja valib ooperi

Esimest korda käisid žüriiliikmed nüüd lauljaid eri riikides kohapeal kuulamas ja tõsiasi on see, et konkursi esimesse vooru registreerus rekordarv osalejaid: 132 inimest 24 riigist, Mehhikost Austraaliani. Nende seast valiti välja ja kutsuti Pärnusse järgmistesse voorudesse 38 lauljat 13 riigist.

„Võime selle arvu üle ainult uhkust tunda,“ arvas Pehk. Ja tõdes, et tänavune konkurss töötab tulla oma keskmise taseme poolest julgelt

parem kui varasemad.

„On väga subjektiivne üleüldse hinnata lauljaid, eduks on vaja nii professionaalseid oskusi kui õnne ja kõik konkursid ei ole vennad. On olnud konkursse, kus tipptase pole olnud nii suurel hulgal esindatud, aga sel aastal oli tõesti hästi palju osavõtjaid. Seda raskem oli valikut teha,“ rääkis kunstiline juht.

„Reglemendi järgi saime valida ainult 35 lauljat, valisime 38 ja tegime südame kõvaks, sest selle piiri taha jäi vähemalt kümmekond lauljat, kes eelmistel konkurssidel võinuks finaali pääseda, aga nüüd ei saanud isegi teise vooru edasi,“ nentis Pehk.

Pärnu konkursi präänikuks loeb Pehk peaauhinda – ooperirolli. Ja sedagi, et noored lauljad on teadvustanud: oluline on, et žüriis istuvad kuulsate lauljate kõrval ooperiteatrite mänedžerid-agendid, kes saavad nende karjäärile kaasa aidata.

„Ma arvan, et üks põhilisemaid, atraktiivsemaid aspekte ongi meie ooperiproduksioon. See ei ole ooperi tegemine ooperi pärast, vaid osa konkursist: võitja saab ise valida, millises ooperis ta tahaks laulda, ja me täidame tema unistuse ja lavastame selle ooperi talle,“ avaldas Pehk.

„Minu teada ei ole maailmas teist sellist ooperisolistide konkurssi. On küll konkursse, mida korraldatakse spetsiaalselt mingisse ooperisse osatäitjate leidmiseks, aga meie teeme täpselt vastupidi: me ei tea enne 27. mai finaali, kes meie järgmise ooperi peaosatäitja on. Rääkimata sellest, on see mees või naine ja millise rolli ta endale valib. Kaheksandat ooperit ootame isegi põnevusega,“ muheles Pehk.

Vene sopran unistas Gildast

Sellist preemiat ei ole lauljatel olnud kohe algusest peale. „Idee tekkis meil teisest Klaudia Taevi konkursist, mille võitis nüüd juba maailmakuulus Vene sopran Anna Samuil. Kuna ta oli nii võrratult hea, tekkis kahjutunne, et inimene tuleb siia, laulab ära, saab preemiaraha kätte ja võib-olla teda Pärnus ega Eestis üldse rohkem ei näegi. Ja siis tuli tema jutust välja, et ta tahaks väga Gildat laulda,“ rääkis Pehk.

Nüüdseks on Samuil Berlin Staatsoperi juhtivsopran ja laulnud Metropolitan Operas Plácido Domingo dirigeerimisel.

„Ütlesin, et ma võin ju rääkida rahvusooperis, neil võib-olla on „Rigoletto“ kavas, ent siis ei olnud. Tekkis idee: miks me ei võiks seda ise teha? Endlas on orkestriauk ja siin on ajalooliselt muusikateatrit koos orkestriga alati tehtud. Kui õige prooviks? Ja tegimegi selle ära, et Anna Samuil saaks esineda,“ meenutas Pehk.

„Kui see tehtud, oli meil juba välja kujunenud mõte, et see võikski olla meie trademark (kaubamärk, A. J.). Sest miks peaks Pärnus tegema lihtsalt rahvusvahelist konkurssi? Kas ainult selleks, et mälestada Pärnu lauluõpetajat? Väga tore, aga selliseid konkursse on palju, meil peab mingi teistsugune võti olema. Ja ma arvan, et see ongi selle konkursi edu alus.“

Kui esimesed neli ooperit – “Rigoletto”, “Deemon”, “Carmen”, “Thaïs” – sündisid ainult Pärnu publikule ja etenduste arv oli sellevõrra suurem, siis alates „Attilast” tekkis festivalimeeskonnal mõte kasutada koostööks mõnda ooperiteatrit. „Sealtmaalt läks meiegi töö professionaalsemaks ja lihtsamaks: saime konkreetse üksuse, mis iga päev tegeleb ooperite väljatoomisega,” seletas Pehk.

Kunstiline juht tõdes, et loomulikult ütleb ooperi valimisel sõna sekka festivali meeskondki, sest iga ooperit ei pruugi rahakott lavale tuua lubada.

“Kuigi “Aidat” loetakse väga uhkeks ja pompoosseks ooperiks, otsustasime katsetada. Seda enam, et meile pakkus koostööd Vanemuise teater, kus seda on oluliselt lihtsam teha kui Pärnus,” selgitas Pehk.

“Tihtipeale mängitakse seda Verdi ooperit vabas õhus, elevantide ja muude selliste tegelastega. Meie teeme hoopis väikses majas, mis on umbes niisama suur kui Endla teater,” muheles Pehk.

“Meie idee ongi näidata, et ooperile võib läheneda teise nurga alt ja seda huvitavam tulemus tuleb. Saame olla ooperiinkubaator. Meil ei ole mingeid kaanoneid ees, meie käed ei ole kuskilt maalt seotud ja saame materjaliga vabalt ümber käia,” kõneles festivali kunstiline juht.

Mõistagi hoiab PromFesti meeskond konkursi kõigile finalistidele edaspidigi pöialt ja on kursis nende karjääri kulgemisega.

“Need lauljad, kellega oleme oopereid teinud, on suured sõbrad siimaani,” avaldas Pehk. “Kutsume neid tihtipeale tagasi, kui ooperirollid seda võimaldavad. Ukrainlanna Anželina Švatška tuleb nüüdki Amnerist laulma, varem laulis ta peaosa “Carmenis” ja osales “Tsaari mõrsjaski”, kuna ta on niivõrd hea metsosopran.

Tahamegi, et see konkurss poleks üksnes akadeemiline ega karm kokkusaamiskoht, kus on pisaraid ja rõõmu, vaid pigem nagu sõpruskond,” rääkis Pehk.

Festivali meeskond mõlgutab salamisi mõtteid minna senisest veel rahvusvahelisemaks ja mastaapsemaks. “Võib-olla tekivad mingisugused tuuriversioonid, kus saame käia oma ooperiproduksiooniga festivale pidi ja eri riikides mängida, aga kõik taandub rahale,” avas Pehk tulevikuplaane. “Kui võimalused ja kontaktid tekivad, siis meie oleme igal juhul valmis seda festivali edasi arendama.”

Muusika

Pärnu rahvusvaheline ooperimuusika festival PromFest ja Klaudia Taevi nimeline noorte ooperilauljate konkurss 22.–27. mail Pärnu Endlas, Ammende villas, Kuninga tänava põhikoolis ja kontserdimajas.

Festival sai alguse 1996. aastal esimesest Klaudia Taevi nimelisest noorte ooperilauljate konkursist. Konkursi presidendi Toomas Kuteri sõnutsi oli

Taev Pärnumaal tegutsenud hääleseadja ja lauluõpetaja, kes oli seisukohal, et igaühe võib panna laulma, sealhulgas sellegi, kes viisi ei pea.

Konkurss sai tõeliselt tuule tiibadesse 2001. aastal, kui patrooniks oli tollane Ameerika Ühendriikide suursaadik Eestis, Miliza Korjuse tütar Melissa Wells ja žürii esimees oli legendaarne vene metsosopran, maailma parimaks Carmeniks arvatud Irina Arhipova.

FOTOGALERII

[Pärnu Postimees](#) [Tasuline](#)